

DEN EUROPÆISKE UNION

Regionsudvalget

En ny traktat: en ny rolle for regionerne og de lokale myndigheder

EU's forsamling af lokale og regionale repræsentanter

1 Regionsudvalget i dag: en rolle i udvikling

”Vi er ambassadører for Europa i regionerne, byerne og kommunerne og fungerer som deres talerør i den europæiske debat. Vi har en direkte dialog med vores medborgere om Europas bedrifter og kommende udfordringer, og vi er med til at forklare og udlægge fællesskabspolitikernes gennemførelse og deres indvirkning”.

Regionsudvalgets hensigtserklæring

Regionsudvalget – EU’s forsamling af lokale og regionale repræsentanter – har siden det blev oprettet i 1994 arbejdet for at gøre EU mere demokratisk, gennemskueligt og rummeligt. Udvalgets overordnede mål har altid været at bidrage til at skabe et EU, der er i kontakt med borgerne og får deres opbakning.

Lissabontraktaten, der trådte i kraft den 1. december 2009, er et vigtigt skridt fremad, da den giver alle myndighedsniveauer i EU mulighed for at samarbejde. Den styrker princippet om, at beslutninger skal træffes så tæt som muligt på de mennesker, der rent faktisk bliver berørt af dem – det er det, EU kalder ”subsidiaritet” eller nærhed.

Traktaten anerkender udtrykkeligt – for første gang - princippet om lokalt og regionalt selvstyre inden for EU-medlemsstaterne. Den tillægger også de lokale og regionale niveauer større betydning inden for nærhedsprincippet.

Traktaten sikrer, at udformning af nye EU-regler starter med en grundig overvejelse over forslagernes følger for det lokale og regionale plan. Den giver også Regionsudvalget flere beføjelser til at følge et lovdraft gennem alle lovgivningsprocessens faser. Traktaten giver EU’s forsamling af regionale og lokale repræsentanter flere politiske og juridiske redskaber.

Myndigheder på alle niveauer i Europa bliver nødt til at samarbejde i meget højere grad end tidligere. Regionsudvalget foregriber disse nye udfordringer og er klar til at hjælpe med at styrke de lokale og regionale myndigheder endnu mere.

Denne brochure redegør for de vigtigste ændringer, som Lissabontraktaten vil medføre for Regionsudvalget og dets samarbejdspartnere.

EU styrker sin regionale og lokale dimension – Territorial samhørighed

- EU overholder udtrykkeligt princippet om **lokalt og regionalt selvstyre**.
- Der findes nu **fire niveauer inden for nærhedsprincippet**: EU skal ikke kun respektere de nationale, men også de lokale og regionale kompetencer.
- **’Territorial samhørighed’** – for at harmonisere økonomisk og social udvikling – bliver en grundlæggende målsætning for EU.
- Kommissionen skal foretage **brede høringer** og tage hensyn til lokale og regionale aspekter, inden der fremsættes forslag til nye retsakter.
- Man skal undersøge og **minimere** den finansielle og administrative byrde, der følger med enhver ny EU-lovgivning, på både lokalt og regionalt plan.
- Nationale og regionale parlamenter kan bedre kontrollere EU-lovgivningen gennem et **’tidligt varslingsystem’**.

Ændringer, som Lissabontraktaten medfører for Regionsudvalget

- For at tilpasse sig Europa-Parlamentets mandat **forlænges udvalgets mandatperiode fra fire til fem år**. Formandens og præsidiets mandatperiode er på to et halvt år.
- Udvalget er nu **involveret igennem hele lovgivningsprocessen**, da høring er obligatorisk, ikke kun for Kommissionen og Ministerrådet, men også for Europa-Parlamentet.
- Udvalget har **ret til at anlægge søgsmål ved Domstolen** for at beskytte sine beføjelser eller ophæve EU-lovgivning, der krænker nærhedsprincippet ved ikke at respektere lokale og regionale kompetencer.

2 Nye ansvarsområder i EU's lovgivningsproces

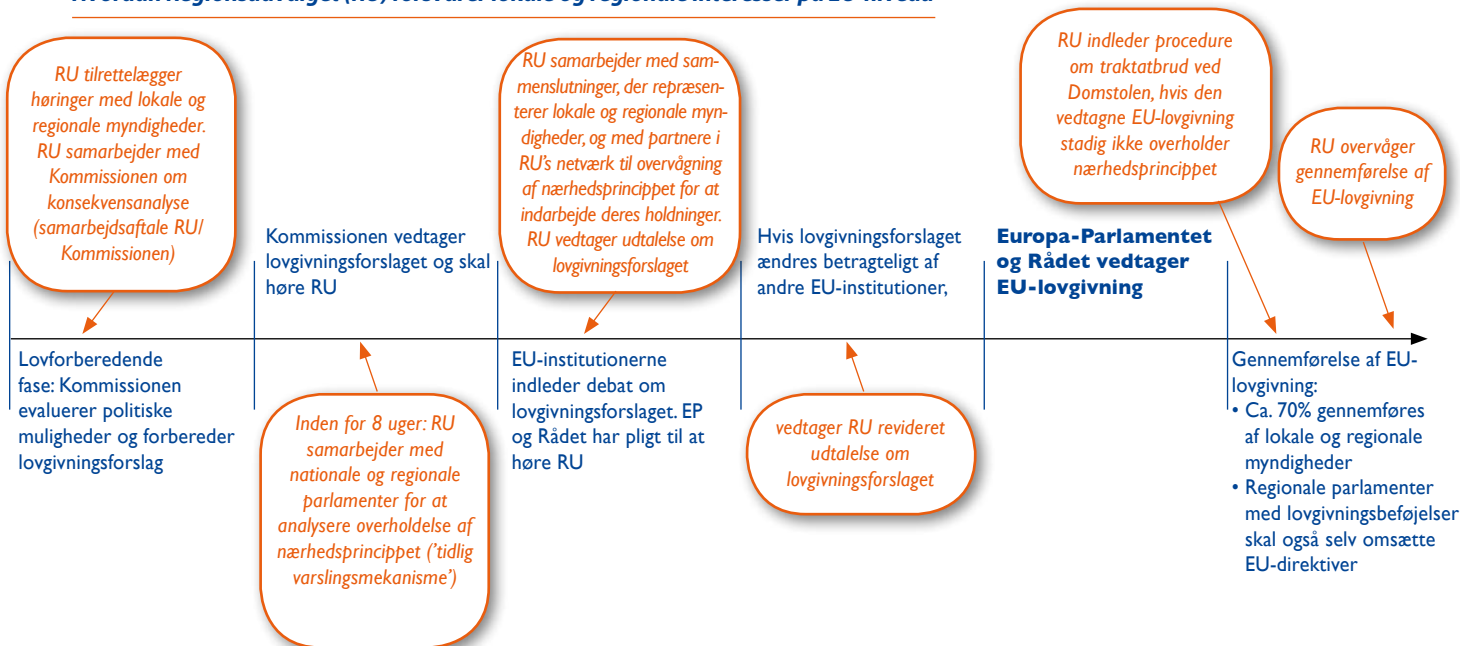
Lissabontraktaten ændrer forholdet mellem Regionsudvalget og de andre EU-institutioner. Udvalget vinder **større synlighed på alle niveauer af EU's lovgivningsproces** – forberedelse, ændring og overvågning af lovgivning, som berører lokale og regionale myndigheder.

Det vil sikre større input i EU-politikker fra de myndighedsniveauer, der er tættest på offentligheden, og i større grad inddrage offentligheden i den europæiske integration.

Alle tre institutioner, der træffer beslutninger om EU-lovgivning – Europa-Parlamentet, Kommissionen og Rådet – skal nu høre Regionsudvalget, når de udarbejder love på områder, der har regional betydning. Udvalgets udtalelser vil dække flere nye politikområder, herunder **energi og klimaændringer**. **'Forsyningspligtigheder'**, dvs. sociale, offentlige og infrastrukturrelaterede tjenesteydelser, og deres betydning for lokale og regionale myndigheder er omfattet af en protokol til traktaten.

Derudover har udvalget nu fået **retlige beføjelser** til at understøtte sine høringsrettigheder ved EU-Domstolen. Det kan værne om sine beføjelser, hvis det mener, at de ikke er blevet respekteret af en anden EU-institution, og anfægte EU-lovgivning, der krænker nærhedsprincippet, fordi den overtræder lokale eller regionale kompetencer.

Hvordan Regionsudvalget (RU) forsvare lokale og regionale interesser på EU-niveau

Høring er obligatorisk for alle EU-love, der omhandler økonomisk, social og territorial samhørighed, trans-europæiske net, transport, telekommunikation, energi, folkesundhed, uddannelse og ungdom, kultur, beskæftigelse, socialpolitik, miljø, erhvervsfaglig uddannelse og klimaændringer.

Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen kan vælge at høre Regionsudvalget på ethvert andet område og bør navnlig gøre det i de sager, der vedrører samarbejde på tværs af grænserne. Regionsudvalget kan selv tage initiativ til at afgive udtalelse i tilfælde, hvor det finder det hensigtsmæssigt.

Nye procedurer

Udvalget har tilpasset sine procedurer for at **indarbejde de juridiske ændringer**, Lissabontraktaten medfører.

- **Større synlighed i EU-lovgivningsprocessen:** Regionsudvalgets underudvalg får mulighed for at samarbejde deres udtalelser, så de hurtigt og hensigtsmæssigt kan reagere på drøftelserne mellem Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet.
- **Søgsmål ved EU-Domstolen:** For at beskytte udvalgets beføjelser og få ophævet EU-lovgivning, der overtræder nærhedsprincippet, kan der indledes søgsmål ved en flertalsafstemning på plenarforsamlingen eller, i tilfælde af hastesager, ved en præsidiebeslutning.

3 Et tættere samarbejde med Kommissionen

”Hvis vi skal kunne tage de komplekse udfordringer op, bør alle aktører i samfundet – de europæiske institutioner, nationale, lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet – handle i fællesskab, så vi kan bevæge os fremad i samme retning. Det er kun i fællesskab, vi kan få Europa til at gøre fremskridt”.

*Jose Manuel Barroso,
formand for Kommissionen.*

Lissabontraktaten skaber en ny dynamik i forholdet mellem Regionsudvalget og Kommissionen.

Med gennemførelsen af Lissabontraktaten vil udvalget intensivere sine drøftelser med Kommissionen fra starten til slutningen på lovgivningsproceduren. Udvalgets input, der kommer frem gennem høringer og udtalelser, vil helt konkret forbedre lovgivningens effektivitet og føre til mere sammenhængende EU-love, der ikke vil udgøre så stor en byrde for lokale og regionale myndigheder.

I den nye proces indtager Regionsudvalget en proaktiv rolle, inden Kommissionen fremlægger et forslag til ny lovgivning. Det er tidspunktet, hvor udvalget som mellemed mellem de lokale/regionale myndigheder og Kommissionen vurderer forslaget **sociale, økonomiske og regionale indvirkning**. Det sker på grundlag af bestemmelserne om bredere høring, der er nedfældet i traktaten, og samarbejdsaftalen mellem Kommissionen og Regionsudvalget.

Udvalget vil i samarbejde med nationale, lokale og regionale myndigheder og med sammenslutninger af regioner og byer analysere den lokale og regionale indvirkning af EU-lovgivningen og sikre, at medlemsstaterne anvender den korrekte.

Når Kommissionen har fremsat et officielt lovgivningsforslag, vil udvalgets udtalelser bl.a. lægge vægt på at undersøge, om det overholder **nærhedsprincippet**. Regionsudvalget vil samarbejde med nationale og regionale parlamenter og anvende sit nærhedsovervågningsnetværk til at indarbejde input fra Europas regioner og lokale myndigheder i sine udtalelser.

Regionsudvalget vil også bede Kommissionen overholde udvalgets ret til at blive hørt igen, hvis forslaget karakter ændres væsentligt i løbet af lovgivningsprocessen. Udvalgets mulighed for at anfægte lovgivningen ved EU-Domstolen vil yderligere tilskynde Kommissionen til at sikre, at udvalgets udtalelser indarbejdes i forslagene, inden de bliver til lovgivning.

Samarbejde mellem Regionsudvalget og Kommissionen

- En aftale mellem Kommissionen og Regionsudvalget fra 2007 har som målsætning at etablere et tættere samarbejde og at høre de lokale og regionale interessenter så tidligt som muligt i forløbet. Lissabontraktaten gør det muligt at realisere denne aftale fuldt ud.
- Kommissionen præsenterer sit årlige arbejdsprogram for udvalget. Forslag på prioriterede områder – hvor høring er obligatorisk eller fakultativ – identificeres.
- Kommissionen vil bede udvalget udarbejde 'perspektivudtalelser' om kommende EU-politikker, undersøgelser om forslagernes indvirkning og i visse tilfælde evalueringer af direktiver, der allerede er trådt i kraft.

Nærhedsprincippet (subsidiaritet):

Princippet om, at beslutninger skal træffes så tæt som muligt på borgerne. Det betyder, at der på områder med delt kompetence kun skal træffes foranstaltninger på EU-plan, hvis målet ikke kan nås på lokalt, regionalt eller nationalt plan, men bedre kan nås på EU-plan.

Nærhedsprincippet hænger sammen med proportionalitetsprincippet, som går ud på, at EU-tiltag skal begrænses til det strengt nødvendige for at nå de i EU-traktaten fastsatte mål. Hvis der findes forskellige valgmuligheder, skal EU træffe de foranstaltninger, der giver de nationale, lokale og regionale myndigheder størst frihed.

Nærhedsovervågningsnetværket: Regionsudvalget vil støtte sig til sit nærhedsovervågningsnetværk for at sikre, at lokale og regionale myndigheder inddrages i udviklingen, gennemførelsen og evalueringen af EU-politikkerne.

Netværket, der blev oprettet af Regionsudvalget i 2005, skaber mulighed for bedre informationsudveksling mellem lokale og regionale myndigheder, deres sammenslutninger og nationale parlamenter på tværs af EU om Kommissionens politikker og forslag, der vil få direkte indvirkning på lokale og regionale myndigheder.

De mere end 120 partnere fremlægger deres vurderinger af samtlige politiske og lovgivningsmæssige dokumenter, som undersøges af udvalget. Det giver ordførerne et værdifuldt input til udarbejdelsen af deres udtalelser.

4 Et mere politisk forhold til Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet og Regionsudvalget er som valgte repræsentanter for EU's borgere med til at øge Den Europæiske Unions **demokratiske legitimitet**.

Lissabontraktaten indfører et tættere og mere entydigt forhold mellem de to institutioner. Dermed gøres det muligt at skabe stærkere forbindelser til offentligheden og forbedre tilliden til EU's demokratiske karakter.

Den største ændring i traktaten er, at nu også Europa-Parlamentet – ligesom Kommissionen og Rådet – er **forpligtet til at høre udvalget** om forslag på ethvert politikområde i modsætning til tidligere, hvor det kun var obligatorisk for Kommissionen og Rådet.

Med muligheden for at revidere sine udtalelser efter EU-institutionernes ændringer vil Regionsudvalget kunne følge de politiske drøftelser i Europa-Parlamentet, rådgive ordførerne og reagere hurtigt på politiske udviklinger. Denne proces vil gøre arbejdsforholdet mellem udvalget og Europa-Parlamentet **langt mere konkret og politisk**.

Europa-Parlamentet kan med et simpelt flertal gennem **en ny varslingsprocedure** sætte en stopper for lovgivningsforslag, hvis et flertal af de nationale parlamenter har fremsat indvendinger under henvisning til nærhedsprincippet. Hvis udvalget deler de nationale parlameters betænkeligheder, vil det sørge for, at Europa-Parlamentet tager hensyn til dem. Rådet har lignende beføjelser til at forkaste forslag.

”Vi har behov for det regionale input i den europæiske lovgivningsproces, da de lokale og regionale myndigheder meget ofte repræsenterer det niveau, hvor lovgivningen gennemføres”.

Jerzy Buzek,
Europa-Parlamentets formand

5 Samarbejde med de nationale parlamenter: et EU tættere på borgerne

”Regionsudvalget opfordrer de nationale parlamenter, som i lighed med udvalget har fået klageadgang til EU-Domstolen, til at indlede en permanent dialog med

Regionsudvalget for at finde fælles strategier til effektiv gennemførelse af nærhedsprotokollen og på nationalt plan at føre de i forfatningstraktaten fastlagte konsultationer af repræsentanter for de lokale og regionale myndigheder og især konsultationerne af de regionale parlamenter med lovgivningsbeføjelser ud i praksis på en effektiv og åben måde”.

Regionsudvalgets udtalelse om anvendelse og overvågning af nærheds- og proportionalitetsprincippet (2005).

Lissabontraktaten giver de nationale parlamenter medindflydelse på EU-lovgivningen. Ifølge den nye **tidlige varslingsmekanisme for overvågning af nærhedsprincippet** skal Kommissionen forelægge forslag til lovgivning for de nationale parlamenter, så de kan gennemgå dem, inden lovgivningsprocessen kan fortsætte. Hvor parlamenterne har et ”andetkammer”, repræsenterer det i syv ud af 13 tilfælde regionale og lokale myndigheder. I medlemsstater med regionale parlamenter, der har lovgivningsmæssige beføjelser, skal de nationale parlamenter høre disse instanser.

I løbet af det tidlige varslingssystemets frist på otte uger vil Regionsudvalget arbejde **tæt sammen med de nationale og regionale parlamenter** for at styrke den gensidige informationsudveksling, analysere Kommissionsforslagets territoriale indvirkning og undersøge, om det er mere hensigtsmæssigt at behandle det på nationalt, lokalt eller regionalt plan. Regionsudvalgets nærhedsovervågningsnetværk, som mange regionale og nationale parlamenter indgår i, vil stå i centrum for denne politiske aktivitet.

Regionsudvalget vil i sine udtalelser kunne modsætte sig eller støtte spørgsmål, der bekymrer de nationale parlamenter, og vil ligeledes kunne bede Kommissionen fortsætte eller genoverveje sine forslag. Udvalget vil også kunne revidere sin oprindelige udtalelse på baggrund af den tidlige varslingsfase. Hvis udvalget deler den opfattelse, at Kommissionens forslag overtræder nærhedsprincippet, kan det **bede Europa-Parlamentet og/eller Rådet om at indstille den igangværende lovgivningsprocedure**.

Regionsudvalget kan tilslutte sig et søgsmål ved EU-Domstolen om ophævelse af en EU-lovgivning på baggrund af nærhedsprincippet, som et nationalt parlament – eller et af dets kamre – har anlagt.

Nærhedsprincippet og de nationale, lokale og regionale myndigheder

- Traktaten refererer for første gang specifikt til **lokalt og regionalt selvstyre** og til **den regionale og lokale dimension af nærhedsprincippet**.
- I traktaten står der: ”I medfør af nærhedsprincippet handler Unionen på de områder, der ikke hører ind under dens enekompetence, kun hvis og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne på centralt, **regionalt eller lokalt plan**, men på grund af den påtænkte handlings omfang eller virkninger bedre kan nås på EU-plan”.
- **Tidlig varslingsmekanisme:** Nationale parlamenter har otte uger til at sende en udtalelse til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen, hvori de forklarer, hvorfor de mener, at den foreslåede EU-lovgivning ikke overholder nærhedsprincippet. Hvert enkelt nationalt parlament afgør, hvilke regionale parlamenter og forsamlinger det vil høre.
 - Hvis en tredjedel af de nationale parlamenter mener, at et forslag ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, skal Kommissionen gennemgå forslaget på ny, men kan dog vælge at opretholde det.
 - Hvis et simpelt flertal af nationale parlamenter modsætter sig forslaget, skal Kommissionen gennemgå det på ny, men kan dog vælge at opretholde det. Sker dette, kan Ministerrådet eller Europa-Parlamentet dog beslutte, at forslaget ikke overholder nærhedsprincippet, og forkaste det (med et flertal på 55% af Rådets medlemmer eller med et simpelt flertal af de afgivne stemmer i Europa-Parlamentet).

6 Adgangen til Den Europæiske Unions Domstol konsoliderer Regionsudvalgets beføjelser

Traktaten giver Regionsudvalget ret til at **anfægte EU-lovgivningen** ved Den Europæiske Unions Domstol, hvis det mener, at lokale eller regionale aspekter ikke er blevet fyldestgørende behandlet, eller hvis EU-institutionerne ikke har respekteret udvalgets ret til at blive hørt.

Dette retsinstrument styrker udvalgets udvidede høringsrettigheder og større beføjelser i beslutningsprocessen. Det vil være med til at sikre **flere høringer tidligere i lovgivningsprocessen**. Udvalget håber, at det ikke bliver nødt til at anlægge sag ved de europæiske domstole.

Retten til at anlægge sag vil også være med til at sikre, at udvalget bliver hørt igen, når Kommissionen, Europa-Parlamentet eller Rådet foretager grundlæggende ændringer i et forslags karakter i løbet af lovgivningsprocessen. Hvis Kommissionen rent faktisk har fremsat et nyt forslag, vil udvalget kunne konstatere, at forslaget ikke er identisk med det, udvalget afgav sin oprindelige udtalelse om.

Overordnet betraget kan udvalget i to tilfælde benytte sig af sin klageadgang ved Den Europæiske Unions Domstol:

- Hvis en EU-lov ikke overholder nærhedsprincippet – og navnlig krænker lokale og regionale beføjelser.
- Hvis EU-institutionerne i løbet af lovgivningsprocessen er gået uden om udvalget og har tilsidesat dets institutionelle rettigheder.

Lokale og regionale myndigheder i EU

- Der er mere end 90.000 lokale og regionale myndigheder i EU, herunder 75 regionale forsamlinger med lovgivningsmæssige beføjelser
- Lokale og regionale myndigheder gennemfører **70% af al EU-lovgivning**
- De repræsenterer:
 - 16%** af EU-27's BNP
 - 56%** af de ansatte i den offentlige sektor
 - 1/3** af de offentlige udgifter
 - 2/3** af de samlede udgifter til offentlige investeringer

Regionsudvalget i tal

Regionsudvalget, som er EU's forsamling af lokale og regionale repræsentanter, **blev oprettet i 1994 og har 344 medlemmer** fra de 27 EU-lande. De er alle valgte repræsentanter på regionalt eller lokalt plan.

Høring af Regionsudvalget er obligatorisk på 15 politikområder, som varetages af 6 emnespecifikke underudvalg.

Udvalget afholder hvert år **5 plenarforsamlinger** og afgiver **50 - 60 udtalelser**.

DEN EUROPÆISKE UNION

Regionsudvalget

Rue Belliard/Belliardstraat, 101_1040 Bruxelles/Brussel _ BELGIQUE/BELGIË

Tel. +32 25468202_Fax +32 22822085

<http://www.cor.europa.eu/>